

Strålsäkerhetsmyndigheten

Swedish Radiation Safety Authority

Regeringskansliet, Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.registrator@regeringskansliet.se

Hemställan

Datum: 2024-01-31
Diarienum: SSM2023-8899
Dokumentnr: SSM2023-8899-1
Handläggare: Henrik Moberg
Telefon: 08-799 4186

Hemställan om ändring av kustbevakningsdataförordningen (2019:438)

Sammanfattning

Strålsäkerhetsmyndigheten hemställer att regeringen beslutar att Strålsäkerhetsmyndigheten tillförs i myndighetsuppräknningen i 3 § kustbevakningsdataförordningen (2019:438). Hemställan innebär en författningsändring för att möjliggöra för Strålsäkerhetsmyndigheten att få direktåtkomst till systemet för sjölägesinformation, Sjöbasis.

Kustbevakningen och Strålsäkerhetsmyndigheten har samverkat i sak kring denna hemställan.

Författningsförslag

Förslag till ändring i kustbevakningsdataförordningen (2019:438)

Härigenom föreskrivs att 3 § kustbevakningsdataförordningen (2019:438) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

Polismyndigheten, Tullverket, Havs- och vattenmyndigheten, Naturvårdsverket, Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut, Sjöfartsverket, Transportstyrelsen, Sveriges geologiska undersökning, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och Försvarsmakten får medges direktåtkomst till personuppgifter som Kustbevakningen behandlar för att samordna civila behov av sjöövervakning och för att förmedla civil

Polismyndigheten, Tullverket, Havs- och vattenmyndigheten, Naturvårdsverket, Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut, Sjöfartsverket, *Strålsäkerhetsmyndigheten*, Transportstyrelsen, Sveriges geologiska undersökning, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och Försvarsmakten får medges direktåtkomst till personuppgifter som Kustbevakningen behandlar för att samordna civila behov av

Strålsäkerhetsmyndigheten
Swedish Radiation Safety Authority

SE-171 16 Stockholm
Solna strandväg 96

Tel:+46 8 799 40 00
Fax:+46 8 799 40 10

E-post: registrator@ssm.se
Webb: stralsakerhetsmyndigheten.se

sjöinformation till berörda myndigheter. Om Kustbevakningen medger direktåtkomst gäller det som anges i 20 och 22 §§ kustbevakningsdatalagen (2019:429).

sjöövervakning och för att förmedla civil sjöinformation till berörda myndigheter. Om Kustbevakningen medger direktåtkomst gäller det som anges i 20 och 22 §§ kustbevakningsdatalagen (2019:429).

Denna förordning träder i kraft den xx 2024.

Bakgrund

Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) har i uppdrag att skydda människor och miljö från skadlig verkan av strålning, nu och i framtiden. För att utföra detta uppdrag på ett effektivt och ändamålsenligt sätt behöver SSM ha tillgång till relevant information om strålkällor, strålmiljöer och strålexponering.

En viktig källa till sådan information är Kustbevakningens (KBV) operativa verksamhet som rör sjöövervakning, räddningstjänst, samordning av civila behov av sjöövervakning och förmedling av civil sjöinformation, samt internationellt samarbete. KBV behandlar personuppgifter i denna verksamhet enligt kustbevakningsdatalagen (2019:429) och kustbevakningsdataförordningen (2019:438).

SSM har ett behov av att få tillgång till vissa personuppgifter som KBV behandlar, till exempel uppgifter om farkoster som är kärnreaktor drivna, innehåller kärntekniska installationer eller transporterar kärnämne. Dessa uppgifter kan vara av betydelse för SSM:s tillsyn och kontroll av strålkällor, strålskydd och kärnsäkerhet, samt för SSM:s beredskap och insatser vid radiologiska nödsituationer.

Enligt kustbevakningsdatalagen 2 kap. 9 § får KBV tillhandahålla personuppgifter till andra myndigheter om myndigheten enligt lag eller förordning är skyldig att bistå en annan myndighet med viss uppgift. Enligt kustbevakningsdataförordningen 3 § får KBV lämna ut personuppgifter till andra myndigheter som behöver direktåtkomst. Detta innebär att KBV får lämna ut personuppgifter till SSM om det är nödvändigt för att SSM ska kunna utföra sitt uppdrag som följer av strålskyddslagen (2018:396) och kärntekniklagen (1984:3), förutsatt att även SSM räknas upp i listan på myndigheter som kan få direktåtkomst.

SSM har enligt 15 § förordning (2008:452) med instruktion för Strålsäkerhetsmyndigheten, ett antal uppgifter inom krisberedskap. Strålsäkerhetsmyndigheten ska inom den nationella strålskyddsberedskapen vara pådrivande och vidta åtgärder för att förebygga, identifiera och detektera radiologiska nödsituationer som kan leda till skador på människors hälsa eller miljön.

KBV har enligt 15 § förordning (2019:84) med instruktion för KBV uppgiften att samordna civila behov av sjöövervakning och förmedla civil sjöinformation till berörda myndigheter.

SSM har sedan ett antal år tillbaka bedrivit verksamhet syftandes till att kunna ansluta myndigheten till systemet Sjöbasis, vilket tillhandahålls av KBV för förmedling av sjölägesinformation. Under den tid som anslutningsförberedelserna pågått har författningsmässiga begränsningar identifierats i att medge sådan direktåtkomst för SSM.

De författningar som är aktuella i sammanhanget är kustbevakningsdatalagen (2019:429) med tillhörande kustbevakningsdataförordning (2019:438).

Närmare om Sjöbasis

Sjöbasis är ett myndighetsgemensamt system för sjöövervakning. Sjöbasis uppgift är att presentera ett samlat civilt sjöläge med tillhörande sjöinformation med fokus på Sveriges sjöterritorium och ekonomiska zon. Data finns lagrat i fem år. Systemet har utvecklats av KBV på uppdrag av regeringen, för att möjliggöra informationsutbyte inom befintliga myndighetsstrukturer och ansvarsområden. På detta sätt undviks kostnadskrävande dubbelarbete när information hämtas och bearbetas av olika myndighets-system. Genom Sjöbasis samordnas dessutom informations- och underrättelsearbetet inom sjöövervakning effektivare.

Detta gör Sjöbasis:

- Samlar in sjölägesinformation från system inom Försvarmakten, Sjöfartsverket, Havs- och vattenmyndigheten och Kustbevakningen.
- Sammanställer information och erbjuder olika tjänster för användarna på deltagande myndigheter, till exempel sjölägesbild med möjlighet att filtrera på fartygstyper och välja olika kartbilder, fartygsinformation, lager, målspar med mera.

Förslag

Direktåtkomst till uppgifter i Kustbevakningens databas Sjöbasis åt Strålsäkerhetsmyndigheten

Förslag

SSM föreslår att regeringen fattar beslut om att Strålsäkerhetsmyndigheten tillförs i myndighetsuppräknningen i 3 § kustbevakningsdataförordningen (2019:438). Hemställan innebär en författningsändring för att möjliggöra för SSM att få direktåtkomst till systemet för sjölägesinformation, Sjöbasis.

Skälen för förslaget

SSM har enligt 15 § förordning (2008:452) med instruktion för Strålsäkerhetsmyndigheten, ett antal uppgifter inom krisberedskap. SSM ska inom den nationella strålskyddsberedskapen vara pådrivande och vidta åtgärder för att förebygga, identifiera och detektera radiologiska nödsituationer som kan leda till skador på människors hälsa eller miljön.

Enligt 15 § 1 pkt ska SSM ge råd om strålskydd i samband med en radiologisk nödsituation inom eller utom landet samt enligt 4 pkt. svara för expertkompetens samt kunskaps- och beslutsunderlag inom strålskyddsområdet inklusive spridningsprognoser och strålskyddsbedömningar. SSM är även beredskapsmyndighet enligt förordning (2022:524) om statliga myndigheters beredskap vilket bl.a. innebär att SSM ska ha god förmåga att motstå hot och risker, förebygga sårbarheter, hantera fredstida krissituationer och genomföra sina uppgifter vid höjd beredskap.

SSM:s verksamhet stödjer räddningstjänst såväl nationellt som internationellt vid en radiologisk nödsituation. SSM har således ett behov av att kunna följa viss fartygstafrik i realtid, specifikt farkoster som är kärnreaktor drivna, innehåller kärntekniska installationer

eller transporterar kärnämne, detta för att kunna bedöma konsekvenser av eventuella händelser eller nödsituationer i relation till aktuell fartygsposition, för att bland annat kunna uppfylla myndighetens uppdrag i enlighet med 15 § i myndighetens instruktion.

Strålsäkerhetsmyndigheten har även ett särskilt funktionsansvar som behörig myndighet enligt internationella atomenergiorganet IAEA:s konventioner om assistans (INFCIRC/336) och tidig varning (INFCIRC/335) vid nukleära eller radiologiska nödsituationer innebärande att myndigheten bland annat ska förmedla och ta emot information om nödsituationer enligt konventionen om tidig varning och bistå Internationella atomenergiorganet vid sådana situationer enligt konventionen om assistans. Den föreslagna direktåtkomsten möjliggör för SSM att delge IAEA och berörda stater den information som krävs, både snabbare och med större noggrannhet.

I utredningen har författningsmässiga begränsningar identifierats för att medge direktåtkomst för SSM. De författningar som är aktuella i sammanhanget är kustbevakningsdatalagen (2019:429) med tillhörande kustbevakningsdataförordning (2019:438). Av särskild betydelse är avsnitten om direktåtkomst i respektive författning. KBV är förhindrade att medge SSM direktåtkomst via Sjöbasis då SSM inte återfinns i myndighetsuppräknningen i 3 § kustbevakningsdataförordningen. SSM:s behov av tillgång till direktåtkomst i Sjöbasis bedöms dock vara inom ramen för de ändamål som anges i 7 § pkt. 3 och 5 i kustbevakningsdatalagen, dvs. samordna civila behov av sjöövervakning respektive fullgöra skyldigheter inom ramen för internationellt samarbete med sjöövervakning och räddningstjänst.

Det bör framhållas att även om SSM skulle vara upptagen i 3 § kustbevakningsdataförordningen så utgör detta i sig inte ett tillräckligt villkor för anslutning. SSM:s behov rör inte direktåtkomst till all information som finns i Sjöbasis, utan det är enbart vissa fartyg som är av relevans för SSM utifrån myndighetens uppdrag. Vilka data som SSM ska få direktåtkomst till behöver därför regleras i en särskild överenskommelse mellan KBV och SSM som närmare specificerar åtkomst och nyttjande. Härvidlag har KBV att särskilt beakta 4 § i kustbevakningsdataförordningen att direktåtkomst inte får medges innan KBV har försäkrat sig om att den mottagande myndigheten uppfyller kraven på behörighet och säkerhet. SSM har å sin sida att särskilt ta hänsyn till 22 § kustbevakningsdatalagen vad avser enskild tjänstemans tillgång.

Bedömningen är att en författningsändring för att möjliggöra en överenskommelse mellan KBV och SSM rörande direktåtkomst till information i Sjöbasis är en proportionerlig åtgärd för att ge SSM möjlighet att följa ett fartygs position i realtid. Detta för att strålskyddsbedömningar och spridningsprognoser kontinuerligt kan hållas uppdaterade vilket underlättar genomförandet av en eventuell räddningsinsats.

Konsekvenser

Vad är problemet och anledningen till regleringen?

SSM saknar i dag möjlighet att följa relevanta fartyg i realtid vilket försvårar möjligheten att lösa myndighetens uppdrag enligt 15 § 1 och 4 förordning (2008:452) med instruktion för Strålsäkerhetsmyndigheten.

SSM behöver information om position i realtid för att kunna ge råd till berörda myndigheter om strålskydd i samband med en radiologisk nödsituation inom eller utom landet samt att kunna ge kunskaps- och beslutsunderlag inom strålskyddsområdet inklusive spridningsprognoser och strålskyddsbedömningar. Om ett fartygs position kan

följas i realtid kan strålskyddsbedömningar och spridningsprognoser kontinuerligt uppdateras vilken avsevärt påskyndar en eventuell räddningsinsats och underlättar internationell samverkan enligt IAEA:s konventioner om assistans och tidig varning vid nukleära eller radiologiska nödsituationer.

I dagsläget har inte SSM möjlighet att få direktåtkomst till informationen av KBV utan behöver vid en inträffad händelse begära ut specifik information av KBV, eller från internationell systemmyndighet. En begäran om information behandlas av SSM:s funktion för spridningsprognoser genom att skriva en formell framställan över vilken specifik information som begärs ut. Framställan skickas efter beslut av ansvarig chef till KBV samtidigt som kontakt tas med KBV:s tjänsteman i beredskap. Om aktuell fartygsposition inte kan följas i realtid försämras möjligheterna att göra spridningsprognoser och strålskyddsbedömningar, vilket riskerar att leda till att miljö- eller räddningsinsatser försenas eller försvåras.

Vad blir effekterna om någon lösning på problemet/någon reglering inte kommer till stånd?

SSM måste efterfråga relevant information från KBV eller andra stater när en radiologisk nödsituation redan har inträffat. Det föreligger en risk att eventuella miljö- eller räddningsinsatser försenas och försvåras, då information om aktuell position (tillsammans med vatten- och väderdata) är en förutsättning för att kunna göra spridningsprognoser och strålskyddsbedömningar. SSM har dessutom i uppdrag att förmedla information enligt IAEA:s konventioner om assistans och tidig varning vid nukleära eller radiologiska nödsituationer, vilket riskerar att information som ska förmedlas enligt dessa fördröjs.

Dessutom innebär en manuell hantering, vid avsaknad av direktåtkomst, en resursbelastning för involverande myndigheter samtidigt som en nödsituation måste hanteras.

Vilka möjliga lösningar finns?

En möjlig lösning är att fortsätta som det går till i dagsläget, dvs. att när en radiologisk nödsituation till havs eller kust har inträffat begära informationen från KBV.

Regleringsalternativ

I förevarande ärende har SSM inte identifierat några andra regleringsalternativ än den enklare utökningen av en ytterligare myndighet i 3 § kustbevakningsdataförordningen. Övriga alternativ som identifierats kräver inte reglering i dagsläget.

Samhällsekonomisk analys

Förslaget innebär en mer kostnadseffektiv såväl som resurseffektiv ärendehantering kring respektive myndighets verksamheter rörande SSM:s behov av information från Sjöbasis.

Vid en radiologisk nödsituation kommer förslaget innebära en samhällsekonomisk vinst då SSM får tillgång till informationen omedelbart, utan att kontakt behöver tas med KBV samt att färre personer behöver hantera informationen. Det gör att Sverige mer skyndsamt kan hantera situationen med en enklare och snabbare hantering samt lägre kostnader för respektive myndighet rörande informationsöverföringen. Det finns även internationella vinster vid en större nödsituation då Sverige kan agera mer skyndsamt och med mer tydlighet i den information som ska förmedlas till IAEA och berörda stater enligt internationella konventioner.

I övrigt bedömer SSM inte att förslaget har någon direkt ekonomisk påverkan på samhället, mottagarna eller myndigheter utifrån ett samhällsekonomiskt perspektiv.

Överensstämmer regleringen med eller går den utöver de skyldigheter som följer av EU-rättslig reglering eller andra internationella regler Sverige ska följa

SSM är medveten om att direktåtkomst till personuppgifter kan innebära en risk för den personliga integriteten för de registrerade. Myndigheterna följer dock de regler och principer som gäller för behandling av personuppgifter enligt EU:s dataskyddsförordning, lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning, kustbevakningsdatalagen och kustbevakningsdataförordningen. Myndigheterna avser också att begränsa direktåtkomsten till, vad och vem som får ta del av uppgifterna, som är nödvändigt för att utföra verksamhetsuppdraget hos respektive myndighet i särskild överenskommelse.

SSM bedömer att det är förenligt med EU-rättslig reglering och internationella regler att tillföra ytterligare en myndighet till 3 § kustbevakningsdataförordningen, men att frågan rörande dataskydd måste hanteras. Därför behöver KBV och SSM närmare reglera detaljerna kring direktåtkomsten som minimerar tillgång till eventuella personuppgifter och att dessa hanteras på ett regelrätt sätt, om regeringen bifaller hemställan. Härvidlag har KBV att särskilt beakta 4 § i kustbevakningsdataförordningen. SSM har å sin sida att särskilt ta hänsyn till 22 § kustbevakningsdatalagen vad avser enskild tjänstemans tillgång.

I detta ärende har vikarierande generaldirektören Michael Knochenhauer beslutat. Utredaren Henrik Moberg har varit föredragande. I den slutgiltiga handläggningen har även enhetschefen Catarina Danestig Sjögren deltagit.

Detta beslut expedieras utan underskrift.

STRÅLSÄKERHETSMYNDIGHETEN

Michael Knochenhauer

Henrik Moberg

Kopia till:
Försvarsdepartementet/ESS
Kustbevakningen